Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 244 Maribor, četrtek 25. oktobra 1928

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ukrepi proti Kmečko-demokratski koaliciji

VLADA RAZPRAVLJA O VPRAŠANJU ENERGIČNEJŠIH UKREPOV PROTI KMEČKO-DEMOKRATSKI KOALICIJI

BEOGRAD, 25. oktobra. Danes se je vrnil v Beograd Miloš Savčić, ki je bil včeraj sprejet od kralja v Topoli v daljši avdijenci. Sestal se bo popoldne s predsednikom radikalne stranke Aco Stanojevićem, ki je obljubil, da mu bo dal glede na zadnja posvetovanja definitiven odgovor.

Kakor se poroča iz vladnih krogov, je ministrski svet na svoji zadnji seji razpravljal o ukrepih, ki jih namerava izvajati vlada proti kmečko-demokratski koaliciji. Prišlo pa je pri tem do znatnih nasprotstev, ker nekateri ministri nikakor ne soglašajo z namerami dr. Korošca, ki namerava uporabiti zakon o zaščiti države, češ, da ruje KDK proti državi in da stremi z nelegalnimi sredstvi po izpremembi notranje državne ureditve. V utemeljevanju tega predloga skušajo vlada odnosno krogi, ki se zavzemajo za oster nastop, dokazati, da je krenila akcija KDK v republikansko smer in da išče KDK v inozemstvu podporo za dosego svojih ciljev.

Dočim so nekateri ministri, predvsem demokrati in del radikalov z dr. Koroščem na čelu za to, da se takoj z vso odločnostjo nastopi proti KDK, pa se ostali ministri protivijo temu, naglašajoč, da bi to položaj v državi še bolj poostrilo in onemogočilo vsako akcijo za sporazum med Beogradom in Zagrebom. Seja vlade je končala zato brez rezultata in ni prišlo do nobenega konkretnega sklepa. Kljub temu pa je opažati, da je začelo notranje ministrstvo izvajati razne prisilne ukrepe, kakor konfiskacije listov, aretacije novinarjev itd. Značilno je tudi, da vlada sistematično onemogoča obrambo pred očitki in podtikanjem režima s tem, da pleni izjave opozicijonalnih politikov. Tako sta bila danes zaplenjena tudi beograjska lista »Politika« in »Vreme«, ker sta objavila izjavo Svetozarja Pribičevića, v kateri z vso odločnostjo zavrača podtikanja režimovcev, češ, da je KDK republikanska, ter očita dr. KoroščU, da je bil on leta 1919. še hujši republikanec.

BEOGRAD, 25. oktobra. Iz statistike, ki jo je objavila monopolska uprava, je razvidno, da dohodki monopolne uprave neprestano nazadujejo. Nazadovanje je zaznamovati skoro pri vseh predmetih, kakor: pri soli za 19.5, pri petroleju za 31.5, pri vžigalicah za 9 milijonov dinarjev.

BEOGRAD, 25. oktobra. Današnje zemljoradniške »Novosti« razpravljajo o finančnem položaju države in naglašajo, da grozi že resna nevarnost, da ostanejo državni nameščenci brez plač, ker so blagajne prazne. Proračunski krediti so že izčrpani, čeprav manjka do konca proračunskega leta še 5 mesecev. Tudi nasilno izterjevanje davkov, ki se izvaja v zadnjem času, ni čisto nič izboljšalo našega finančnega položaja.

Reforma volilnega zakona za narodno skupščino

VLADA PRIPRAVLJA NOV ZAKONSKI NAČRT ZA VOLITVE V NARODNO SKUPŠČINO. — KANDIDATI SE BODO VOLILI PO SREZIH.

ZAGREB, 25. oktobra. Mnogo pozornosti v vseh tukajšnjih političnih krogih je vzbudil očividno iz vladnih krogov inspirirani članek organa gospodarskih krogov »Jugoslovenskega Lloyda«, ki se bavi z našim notranje-političnim položajem in raznimi vladnimi načrti ter izvaja med drugim:

»S skupščino kmečko-demokratske koalicije v Sisku je pričela jesenska politična kampanja. Ker so ostali poizkusi, da se doseže sporazum med vodstvom KDK in najvišjimi faktorji v Beogradu brez uspeha in po govorih v Sisku tudi brezpredmetni, zato se sedaj v resnih odgovornih krogih sploh več ne računa z novimi pogajanji in razgovori. V Sisku je bila namreč likvidirana vsaka misel na pogajanja in koncesije. Likvidirana je tudi akcija Miloša Savčića, ki je bila uvedena po inicijativi gotovega dela zagrebških gospodarskih krogov sporazumno z vodstvom opozicije. Po skupščini v Sisku so pogajanja sploh nemogoča, ker manjka za to vsaka podlaga.

V dobro poučenih krogih zato zatrjujejo, da je dobila vlada pooblastilo, da administrativno preuredi državo in predloži zakone, ki so s tako preureditvijo v neposredni zvezi. **Danes je že znano, da bo vlada predložila narodni skupščini med drugim tudi zakonski načrt o izpremembi sedanjega volilnega reda,** s katero bo uzakonjena volitev poslanikov po volilnih srezih. Šele po administrativni preureditvi in sprejetju te volilne reforme po narodni skupščini, bodo odrejene nove volitve. Poleg tega se bo posvečala vsa pažnja posebno reševanju vprašanj gospodarskega značaja.

Z novo volilno reformo namerava sedanji režim četvorne koalicije očividno predvsem učvrstiti svoje pozicije in si zasigurati močno večino tudi v bodoči skupščini. Obenem pa vlada računa, da bo opozicija pri volitvah po novem volilnem redu znatno oslabljena.

Grška se razorožuje

ATENE, 25. oktobra. Po zanesljivih informacijah je grška vlada sklenila, da bo zmanjšala proračun vojnega ministrstva za 100 milijonov drahem, razpustila en armadni zbor in 3 divizije. Nad tisoč aktivnih oficirjev bo pri tej priliki upokojenih. Ta odlok se spravlja v zvezo z miroljubno politiko ministrskega predsednika Venizelosa, ki je s prijateljsko pogodbo z Italijo in Jugoslavijo zasigural grški državi miren razvoj. Zatrjuje se, da bo Venizelos zahteval v kratkem tudi znatno zmanjšanje proračuna mornariškega ministrstva.

„Grof Zeppelin" pripravljen

NEW-YORK, 25. oktobra. Popravila na zrakoplovu »Grofu Zeppelinu« so dogotovljena in je zračna ladja preskrbljena tudi že s plinskimi zalogami. Zrakoplov je že pripravljen za polet v zapadne pokrajine Zedinjenih držav in čaka samo še na dr. Eckenerjev ukaz. Posadka zrakoplova, ki je imela zadnje dni dopust, je poklicana nazaj, pripravljeni so tudi že potniki. Včeraj je bilo oddanih na zrakoplovni pošti 3.200 pisem in nad 2.000 razglednic za odpravo v zapadne pokrajine.

Zagonetni razbojnik v Koelnu

KOELN, 25. oktobra. Kljub vsem naporom se policiji še dosedaj ni posrečilo izslediti starejšega Heidgerja. Po vsej mestni okolici križarijo močne policijske patrulje, redarji v avtomobilih in na konjih. Tudi vsi lokali, kjer se zbirajo razni klativitezi, so stalno pod nadzorstvom. Na vseh železniških postajah so poostrene nadzorstvene odredbe. Zlikovca preganja skupno nad 400 redarjev. Včeraj je neki razbojnik v bližnjem gozdu napadel dve starejši gospe in jih s samokresom v roki prisilil, da mu izroče vso gotovino. Policija je prepričana, da je bil to Heidger starejši, ki se mu je včeraj posrečilo pobegniti. Vsem se zdi čudno, kako je mogel izmučeni razbojnik, ki je bil vrh tega še ranjen, prodreti skozi kordon policije. Zato se misli, da se je najbrže skril v eno izmed vil nedaleč od zoološkega vrta.

Kazenska ekspedicija afganistanskega kralja

LONDON, 25. oktobra. Afganistanski kralj Amanulah je poslal v pokrajine, ki so se uprle proti njegovim reformam, kazensko ekspedicijo. Med uporniki vladana v Londonu za 23.100 funtov šterlinga, ker je dal kralj ustreliti tudi vrhovnega duhovnika Aburahama, ki je bil odločen nasprotnik njegovih reformnih načrtov.

Boj proti alkoholu v Ameriki

WASHINGTON, 25. oktobra. Radi prekršitve prohibicijskega zakona je bilo v prvi polovici letošnjega leta kaznovanih v Zedinjenih državah nad 50.000 oseb. Denarne globe so prinesle državi nad sedem milijonov dolarjev. Radi tihotapljenja alkoholnih pijač pa je bilo zaplenjenih 22 inozemskih in okrog 400 ameriških ladij.

Nesposobnost in korupcija

Rak-rana, ki se ne da prikriti.

Sedaj v odločilni fazi boja med hegemonisti in pravimi ljudskimi zastopniki se je hegemonistični tisk zatekel k taktiki naivnega prikrivanja. Pod krinko neodvisnega strokovnjaka, zgodovinarja ali kaj podobnega se večkrat razpiše kak članka v »Politiki«, da tega sploh ni, kar si KDK predstavlja pod »cincarstvom«, »čaršijo«, »balkanizmom« itd. Ravno zadnja »Politika« ima na uvodnem mestu »zgodovinarsko« razlaganje čaršije: Kaj je bilo to v turških časih, kaj je sedaj, kako se je prenesel pomen besede itd.

Na vse kriplje se trudijo za smoter in cilj: Saj ne vedó, kaj hočejo! — Fantome vidijo!

Kar vidimo dan na dan, to pa niso fantomi! Nesposobni in koruptni ali pa samo nesposobni tipi v upravni službi počenjajo gorostasnosti, ki so nam že davno pripomogle do žalostnega slovesa. O nesposobnosti raznih funkcijonarjev kroži že pestra zbirka satir in anekdot, obenem pa žalibog tudi številni resnični primeri.

V južni Srbiji ni katastra in zato je ministrstvo za šume in rude razposlalo vsem gozdarskim direkcijam okrožnico z nalogom, naj odgovore na vprašanja o izsekavanju in trebljenju gozdov, o klimi itd.

Ministrstvo je dobilo kolosalne, o splošni in strokovni izobrazbi silno zgovorne odgovore, n. pr.:

Vprašalo se je po turnusu ali roku za izsekavanje gozdov. Turnusu se pravi »obhodnja«. Odgovor se je glasil:

»Radi velikih in globokih dolin in kotlin je obhodnja terena zelo težka. Po mnogih mestih se še konja ne da voditi za uzdo . . .«

Drugi strokovnjak je odgovoril na vprašanje o klimi tako-le:

»Kar se tiče klime, te tu sploh ni . . .« Na vprašanje o kretanju v gozdu je pa odgovoril:

»Podpisani se kreta po svojem rajonu včasih tudi ob deževnem vremenu.«

•

Naš sloves »dvigajo« tudi komisije. Člani komisije za nakup tobaka, katero je odposlala monopolska uprava v Malo Azijo, imajo dnevno — 1500 Din. Nekateri so si vzeli predujm od — 50.000—60.000 Din.

•

Najnovejši primer, kako se dela brez glave, so občinske volitve v Bosni, ki se bodo vršile v nedeljo. V uredbi občinskih svetnikov ni označen ne rok mandata, ne delokrog občin in tudi o finančnih sredstvih občinskega gospodarstva ni govora.

Na te pomanjkljivosti se je vlada spomnila šele pred — tremi dnevi.

•

Kaj pomagajo ob takih in podobnih primerih vsi izgovori Beograda?

Zločin nezakonskega očeta

PARIZ, 25. oktobra. Pred porotnim sodiščem v Tocilonu se je pričela danes razprava, ki vzbuja ogromno zanimanje med prebivalstvom. Na zatožni klopi je neki bogat plemenitaš, ki je pred dvema letoma zapeljal neko pri svojih starših zaposleno deklico in jo vrgel potem na cesto, ko je postala noseča. Kmalu nato pa je poročil neko bogato plemkinjo. Ko je osleparjena in ogoljufana mladenka zahtevala podporo za svojega otroka, je plemič to kratkomalo odklonil. Nekoč pa je prišel z avtomobilom h dekletu in zahteval otroka, češ, da ga bo izročil v varstvo rodbini svojega prijatelja. Ponoči pa se je potem odpeljal proti mestnemu prekopu, kjer je spečega 16 mesecev starega otroka slekel, zavil potem v odejo in ga vrgel v kanal. Po umoru je hladnokrvno zapalil cigareto in oddrdral dive je nazaj proti svojemu gradu. Pred sodiščem je svoje dejanje cinično priznal z utemeljitvijo, da ga je »ta kreatura (zapeljano dekle) že dolgo dolgočasila s tem bastardom«.

PARIZ, 25. oktobra. V trgovinskem ministrstvu so se danes pričela francosko-jugoslovanska trgovinska pogajanja. Pričakuje se, da bodo končala v obojestransko zadovoljstvo.

Oblastne samouprave in njih financiranje

Ko sta bili minulo jesen obe slovenski oblastni skupščini sklicani k zasedanju, v katerem sta obravnavali proračune za leto 1928, so bili kolovodje SLS v obeh skupščinah polni ogorčenja nad postopanjem prejšnjih vlad v Beogradu, ki niso glede financiranja oblastnih samouprav ničesar ukrenile in tudi niso imele za to vprašanje nobenega smisla, na drugi strani pa so bili polni zaupanja v novi beograjski režim, v katerem sodeluje tudi SLS, ter so izražali prepričanje, da bo SLS v Beogradu že znala zastavitt v vladi svoje moči, da se bo vprašanje financiranja oblastnih samouprav končno rešilo ugodno. Od takrat je poteklo leto dni, SLS je bila ves čas zastopana v vladi in ima danes celo tako mogočno pozicijo, da je njen šef predsednik vlade. Vprašanje budžetiranja in financiranja oblastnih samouprav pa se ni pomaknilo v vsem tem času niti za majhen korak naprej, in oblastne samouprave so danes, kakor so bile lansko jesen ob priliki sklepanja o proračunih, na istem težkem stališču. In vendar morajo biti po zakonu 5. novembra sklicane vse oblastne skupščine k novim zasedanjem in prva točka dnevnega reda mora biti proračun za leto 1929.

Te dni so se mudili v Beogradu finančni referenti zagrebške, splitske, osješke in travniške oblasti, da bi pri ministru financ in pri načelniku oddelka za samoupravne budžete g. Tošiču izposlovali predhodno odobrenje za oblastne takse in doklade v svrho kritja oblastnih izdatkov. Tudi vse te oblasti so v smislu danih obljub pričakovale, da se bo tekom tega leta pristopilo k zakoniti ureditvi financiranja oblasti. Ker do tega ni prišlo in ker ni tozadevnega zakona, je splitska oblast že julija meseca zahtevala od ministrstva financ glavna navodila glede budžetiranja svoje oblasti. Na žalost pa niti po osebni intervenciji niso mogle oblasti dobiti kakih izgledov na stalnost svojih finančnih virov. Finančni minister dr. Subotič stoji na stališču, da država potrebuje vse svoje dosedanje vire za sebe in da ne more oblastim ničesar odstopiti. To vkljub temu, da je država po priznanju dr. Subotiča prenesla velik del svojih poslov na oblasti, da sebe razbremeni. Tako so torej naše oblastne samouprave tudi še naprej prepuščene same sebi in centralna uprava kljub vsem obljubam SLS in kljub vsemu njenemu vplivu v centralni vladi samo otežkoča delo oblastnih samouprav, čeprav sta n. pr. obe slovenski oblastni samoupravi popolna domena SLS. Kako v Beogradu pojmujejo svoje dolžnosti, kaže dejstvo, da je minister financ delegatom gori navedenih oblasti izjavil, da jim bo do 20. t. m. poslal pismene direktive, dočim morajo oblastni odbori že 5. novembra predložiti oblastnim skupščinam gotove proračune za leto 1929.

Vedno bolj se izkazuje, kako so bile vse lepe in velike obljube SLS in njenih voditeljev takrat, ko so bili v opoziciji in pozneje, ko so prišli na vlado, le pesek v oči ljudem. Tudi gori razmotrivano vprašanje je dokaz več za popolno nesposobnost SLS, ako niti tega ni mogla ali ni hotela doseči v centralni vladi, da bi se uredilo budžetiranje in financiranje oblastnih samouprav, na katerih je SLS zlasti v naši Sloveniji kot popolna njihova gospodarica predvsem interesirana. Radovedni smo samo, kako se bodo gospodje letos izvijali v proračunskih razpravah v obeh slovenskih oblastnih skupščinah.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 25. oktobra ob 20. uri »Hlapci« ab. C. Kuponi.

Petek, 26. oktobra. Zaprto.

Sobota, 27. oktobra ob 20. uri »Robert in Marijana« ab. B. Premijera.

Nedelja, 28. oktobra ob 15. uri »Ognjenik«. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri »Gejša«. Znižane cene. Kuponi.

Prva popoldanska predstava v mariborskem gledališču bo v nedeljo 28. tm. ob 15. uri. Pri tej priliki se vprizori velezabavna komedija »Ognjenik« pri znižanih cenah. Predstava za deco ni primerna.

Premijera »Roberta in Marijane« na mariborskem odru bo v soboto, 27. okt. To krasno igro iz modernega zakonskega življenja režira g. Rakuša, glavne vloge pa igrajo gdč. Starčeva in Kraljeva, ter gg. Skrbinšek in Rakuša.

Interesantna gostovanja v mariborskem gledališču. Da napravi vzpored čimbolj pester, priredi mariborsko gledališče koncem meseca gostovanje bivše naše priljubljene članice gdč. Lubejeve v »Jesenskem manevru«. V mesecu novembru sledi gostovanje prvakinje zagrebške drame ge. Vike Podgorske in bivšega maribor. gledališkega ravnatelja g. Hinka Nunčiča v »Tatu« ter gostovanje najpopularnejše dunajske komičarke ge. Hansi Niese in njenega ansambla.

Therese Raquin

Sinoči je bila v našem gledališču premijera te efektne psihološke drame velikega pisatelja Zola-ja. Gledališče — kakor običajno pri dobrih, resnih predstavah — slabo obiskano. Predstava je bila prav dobra, psihološki efekt in namen dosežen. Režiji g. J. Koviča vsa čast. — Madama (gospa Bukšekova), Tereza (gdč. Kraljeva) in Grivet (g. Železnik) so živeli pristno in izrazito. To so bile samostojne, odlične kreacije. Laurand (g. Grom) je svojo ulogo dobro odigral, bilo bi pa dobro, če bi si bil nekaj patosa prihranil. Tu in tam je bilo tudi nekaj steriotipnega. Tudi Michand je bil dober — g. P. Kovič se sploh razvija v dobrega igralca, ob ostro izrazitem partnerju pa včasih izgubi nekoliko svoje samostojnosti. Suzana (gdč. Savinova) je odlično rešila težko nalogo razvoja od naivnega otroka do preračunljive neveste. — Trije izrazito živi liki: padec iz sreče v nesrečo in tugo, boj med dobrotljivostjo do živih in zvestobo do mrtvega, silen ogenj v strtem telesu — vse to je dovršeno umetniško in naravno človeško podala gospa Bukšekova. Gdč. Kraljeva je najboljše zadela strašen duševni konflikt moreče vesti, ki preplavi vso sebičnost in celo instinkt samoobrambe. G. Železnik je predstavil tipičnega starega kancelista-malomeščana. Če igra v celoti ne bi bila tako dobra, kakor je, bi bila že radi teh treh vredna vsega priznanja in pozornosti.

Nova skladba v čast mariborski JČ Ligi.

Kapelnik mariborske vojaške godbe kapetan I. razreda g. Svoboda je skomponiral v čast mariborski JČLigi novo koračnico, ki jo bo prvič izvajala vojaška godba na sobotni proslavi v Narodnemu domu. —

Lep sprejem ostankov Kukučina.

S sinočnjim osebnim vlakom ob 22. so prispeli na mariborski kolodvor zemski ostanki slovaškega pesnika Benčar-Kukučina, ki jih spremljata univerzitetni profesor in tajnik Slovaške Matice iz Bratislave g. Rad. Klačko, ter prof. g. Šimčik iz Zagreba. Na kolodvoru je pričakovala iz Hrvatske se vračajočega pokojnega slovaškega pesnika večja skupina mariborskih Čehoslovakov in Slovencev. Češki klub je zastopal njegov predsednik g. Franjo Bureš, JČLigo pa g. svetnik Knop in g. inž. Leben. Gosp. Bureš se je v lepem nagovoru spominjal delovanja pokojnika ter je položil na krsto krasen venec s svilenim trakom v češkosiovaških barvah. Za navzoče češkoslovaške dame je spregovorila učiteljica ga. Šinčikova. — Krsto Kukučina so odpeljali davi z osebnim vlakom proti Bratislavi, kjer bo položena v grobnico o priliki proslave osvobojenja ČSR. —

Dijaki-smučarji!

Dijaški smučarski odsek SPD v Mariboru, ima svoj sestanek v petek dne. 26. t. m. ob 17. uri v drž. gimnaziji. Vdeležite se ga polnoštevilno! — Smuk!

Mariborski in dnevni drobiž

Češki Sokoli skozi Maribor

Včeraj se je peljala s praškim brzovlakom na potu v Sofijo skozi Maribor delegacija češkoslovaških Sokolov iz Brna in Prage. Sokolska župa v Brnu je namreč pokroviteljica inozemskih manjšinskih sokolskih čeških društev v Sofiji, Ruščuku in Gornji Orehovici v Bolgariji. Brnska župa je sklenila obiskati svoje varovance ob priliki proslave češkoslovaškega državnega praznika, »28. oktobra«, in obenem 10letnice ČSR. Odposlanstvo je tvorilo 22 članov, medtemi 8 mož telovadcev in 8 žen telovadkinj, vsi iz Brna. Ekspedicijo vodi br. Friedrich iz Prage, tajnik tamošnje manjšinjske župe, tehnični vodja pa je br. Brasl iz Brna. Starešinstvo Češke obce Sokolske pa bo zastopal znani slovanski sokolski delavec br. Stjepanek, ki se pa odpelje šele danes, najbrž preko Madžarske v Sofijo..

Češki Sokoli bodo danes obiskali beograjskega Sokola in nadaljujejo zvečer vožnjo v Sofijo, kjer priredijo v soboto svečano akademijo. Položili bodo venec na grob Neznanega junaka, sofijskemu Sokolu pa nesejo krasen prapor kot darilo ob 10-letnici osvobojenja. Nato bodo obiskali tudi Sokola v Ruščuku in Gornji Orehovici in sploh izvedli propagando Tyršovega telovadnega sistema med Bolgari. V domovino se vračajo preko Maribora dne 4. novembra.

Mariborska JČ liga je šele v zadnjem hipu zvedela za prihod dragih gostov, ki jih je zato sprejelo le predsedstvo lige, obstoječe iz gg. predsednika dr. Pivka, podpredsednika dr. Reismana in tajnika ing. Lebna. Gostje so se dalj časa razgovarjali z zastopniki lige in bili so odkrito vzradoščeni nad nepričakovanim sprejemom. Izjavljali so, da je tako v Brnu, kot v Pragi splošno znana agilnost JČ lige v obmejnem Mariboru, ki je že tolikokrat sprejemala češke delegacije. Slovo je bilo prav prisrčno. —

Odlični gostje pri češkoslovaški proslavi v Mariboru.

JČ Liga je prejela včeraj od konsulata ČSR v Ljubljani obvestilo, da prispe po nalogu zunanjega ministrstva iz Prage na prosiavo 10letnice ČSR in 25letnice Češkega kluba v Mariboru tudi osebno konzul dr. Resl iz Ljubljane, ki se pripelje v Maribor s tržaškim brzovlakom v soboto ob 14.51. G. dr. Resl se bo udeležil ob 17. seje širšega odbora JČ Lige v Grajski kleti, kateri bodo prisostvovali tudi delegati drugih Lig in gostje, ki prispejo na slavnost. Liga pričakuje tudi zastopnika češkoslovaškega poslaništva in Zveze JČ Lig iz Beograda, zagrebško Ligo pa bo zastopal odbornik g. Heinz.

Danes Cassado.

Današnji koncert slavnega Cassado-a prične ob 20. uri. Po pričetku koncerta ostanejo dohodi v dvorano do prvega odmora zaprti. Dvorana bo zakurjena. Konec ob 22. uri. **Še v poslednjem trenutku povdarjamo, da bo to najznamenitejši koncert, kar jih je Maribor kedaj slišal.** —

Tridnevno prekinjenje prometa na progi Ormož—Murska Sobota.

Dne 29., 30. in 31. oktobra se bodo vlagale definitivne konstrukcije v most preko Mure med postajama Veržej in Beltinci proge Ormož-Murska Sobota. Vsled tega bo omenjene tri dni promet preko mosta prekinjen. Prevoz potnikov se bo vršil potom prestopanja, prevoz pošte, prtljage in ekspresne robe do teže 50 kg po komadu pa se bo vršil potom prenosa preko mostu. Sprejemanje brzovozne in sporovozne robe je za in od postaj proge Ljutomer-Murska Sobota Hodoš navedene tri dni popolnoma ukinjeno. —

Razpisana služba knjigovodje.

Mestna občina mariborska razpisuje mesto knjigovodje za mestni avtobus promet. Reflektanti naj vlože primerno opremljene pismene prošnje najpozneje do 10. novembra na mestnem magistratu. Prošnji je priložiti dokazila o večletni praksi v enostavnem in dvostavnem trgovskem knjigovodstvu. —

Skupščina Jug. šumarskega udruženja, sklicana za 28.—30. tm. je radi nepričakovanih ovir odgodena na nedoločen čas. — Predsedstvo JŠU.

Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljutomeru

vabi vse svoje člane, članice, zlasti gospodinje in dekleta na zanimivo predavanje o vrtnarstvu, ki se bo vršilo v nedeljo 28. tm. ob ½9. dopoldne v osnovni šoli. Predava vrtnarski strokovnjak prof. g. Fr. Vardjan. Popoldne bo predaval še na Cvenu v šoli. K obilni udeležbi vabi odbor. —

Dom je zapustil

pred šestimi dnevi 17letni vajenec Emerih Frangeš. Stariši so se obrnili na policijo, da poizveduje za njim. V zadnjem času je bilo že več slučajev ubega mladih fontov od doma. —

Neznani obupanec.

Včeraj zjutraj je našel čuvaj parka na železni ograji »rožnega griča« v parku obešenega nekega blizu 70 let starega moža. Samomorilec je sicer imel v svoji beležnici zapisanih par imen, a so to neki drugi naslovi. Njegova identiteta še ni ugotovljena. — Pred nekaj dnevi se je odstranil od doma neki Tomažič, ki je bolan, a on ni identičen z neznanim obupancem. Ta tudi ni oni kmet iz ptujskega okraja, ki ga pogrešajo že več tednov. —

Nesrečna vožnja.

V Spodnji Polskavi so se 58letnemu posestniku Ivanu Ludviku med vožnjo splašili konji. Skočil je z voza, da bi jih umiril, a je pri tem padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. Zdravi se v bolnici. —

Nezgoda pri delu.

Včerajšnji dan beleži kar tri večje nezgode pri delu. Brglez Ivan, 34letni strojni delavec pri lesni industriji Potočnik v Vinarski ulici je prišel s prsti v strojni skobelnik ter mu je odtrgalo desni kazalec. — Inkasant Majer Adolf iz Nove vasi se je pri novi stavbi v Črtomirovi ulici nabodel skozi podplat na žebelj ter se precej opasno ranil. — Čuklič Franc, 28. letni pomožni delavec pa je pri žaganju drv na Ruški cesti s palcem leve roke prišel v rezalni stroj. — Vsem trem ponesrečencem je rešilni oddelek nudil prvo pomoč. —

Nevarna nagla vožnja.

Včeraj je na vogalu Slovenske ulice neka kolesarka povozila 8 letno Ido Jurše in njeno sošolko Pavlo Kac, ki sta se vračali iz šole. Ker so se blizu šol in nesreče radi nagle in brezobzirne vožnje, je strogo prepovedano naglo voziti na takih mestih. Stražniki bodo strogo skrbeli za izvajanje te prepovedi in brez obzirnim voznikom ne preti samo visoka globa, temveč tudi zaporna kazen.

Preobremenjena policija.

Danes je bilo na policiji ravno 39 prijav. To vse je treba takoj vpisati, poiskati vse predspise, a kako naj se vse to izvrši ob maloštevilnem osobju po tolikih redukcijah! Prijavljene so seveda tudi manjše zadeve, tako n. pr. kršitve cestnega reda in voznih predpisov — danes 14 slučajev — a je tudi s tem dovolj dela.

Pri trgovski pogodbi.

Pri notarju gospodu Cekinu sta se ogla sila bodoča poslovna kompanjona Skorojević in Bogatin. Fiksirali so že kakih sto paragrafov ter jih dobro prerešetali. Nazadnje predlaga g. Skorojević, da še mora ena točka brezpogojno v besedilo pogodbe i. s.: »§ 101: V slučaju možnosti, ki je sicer popolnoma izključena pa se utegne eventuelno oz. neizbežno pojaviti, — namreč v slučaju možnosti eventualnega konkurza, se mora čisti dobiček te poslovne transakcije deliti na dva enaka dela«... Notar je mnalo mrko gledal izpod očal in potem naročil svojemu solicitatorju Moriloviču, da dodene k poslovni pogodbi to velevažno točko v mrki predslutnji, da bo najbrž pri »pojavu te neizbežne možnosti« moral gledati za kritje svojega stroškovnika...

Kako se ženijo v Londonu

STATISTIKA POROK, RAZPOROK IN PORODOV. — ŠTEVILO PORODOV PADA ŽE 73 LET.

Statistika iz vseh evropskih držav dokazuje, da se je po vojni temeljito spremenilo družinsko življenje. Ne glede na številne ločitve zakonov v deželah, kjer je bilo poprej to nekaj silno redkega, ima statistika takozvanega ljudskega gibanja za mnoge še marsikaj vznemirljivega.

Tako je padanje števila porodov predmet dolgih razprav in razmišljavanj. Prvotno se je domnevalo, da je pri tem najbolj prizadeta Francija, kmalo se je pa ugotovila splošnost te pojave in v raznih deželah so bile izdane že čudne naredbe kakor davki na samce in drugo za dviganje zaroda. Najbolj se trudi Mussolini, ki ima že v svojih načrtih, za koliko milijonov se mora v gotovi dobi zvišati italijanski rod.

Zadnja statistika je iz Londona in tudi ta je v skladu s splošnostjo. Iz statističnih podatkov se vidi, da so se Angleži oprijeli sledečega načela:

»Ženi se mlad, ženi se večkrat, — imej pa čim manj otrok!«

Ženitve, ločitve in rojstva v številkah dokazujejo takole kako se angleški svet ravna po tem načelu:

Sklenilo se je 308.370 zakonov in to je za — 28.500 porok več kot v vsakem od preteklih petih let. Komaj odraslih nevest in tudi ženinov je zelo veliko. Najmlajša sta bila 15letno dekle in 16letni fant. Nevest, starih 15 let je bilo tekom leta 34. Poleg onega 16letnega je bilo še sedem ženinov izpod 18. leta, najstarejši ženin 15letnih deklet je pa dovršil 43. leto. Ravno 58.000 parov je bilo pod 21. letom.

Tudi starim ljudem je še vedno do zakonskih zvez. Bilo je 1295 ženinov, starih nad 70 let. Nevest te starosti je bilo pa samo 263. V 231 primerih sta bila ženin in nevesta stara 70 in več let. Bili so tudi slučaji, da si je 70letni ženin izbral nevesto izpod 20 let. V 20 slučajih so 70letni starci poročili ženske izpod 30 let.

In sedaj ločitve.

Še bolj kot število zakonov narašča število ločitev zakonov. Ko se jih toliko ženi z 20. letom, je še dovolj časa za ločitve in nove zakone do 60. ali do 70. leta. Ločitve zakonov naraščajo mogoče tudi radi tega, ker se v Londonu že od lanskega leta po listih ne piše več o sodnijskih razpravah za ločitev zakonov. Bilo je nekaj senzacijonalnih in pikantnih razprav in iz njih se je razvilo toliko polemike in sporov, da so listi sklenili izpuščati v bodoče take zadeve.

Prejšnje leto je bilo 2973, sedaj je pa že 5400 ločenih zakonov. Od ženske strani je bilo še enkrat toliko tožb na ločitev zakona kot od moške. Pri nekaterih takih pravdah imajo odvetniki velik zaslužek, one, ki niso zvezane z večjim premoženjskim vprašanjem, se pa opravijo tudi brez njih in sicer prav hitro v par minutah. Od razporok je 21 odstotkov takih, pri katerih zakonska partnerja nista čakala na obletnico svojega zakona. Približno toliko je pa tudi zakoncev, ki se ločijo po desetih in dvajsetih letih.

Statistika končno še potrjuje, da so otroci ovira ponovne ženitve. Porodov je bilo 654.172. To jih je 16 na 1000 prebivalcev. V primeri z letom poprej je število znižano za 568 in je najmanjše od vseh let do leta 1855 nazaj.

Kdo da več za rudnik smaragda?

Redki so rudniki dragih kamenov po svetu. Med najznamenitejše jame smaragdov spada poleg onih v Kolombiji, severni Karolini, Irski, Egiptu in Uralu tudi rudnik Habach nedaleč Salzburga v naši sosedni avstrijski republiki. To dragoceno jamo je iztaknil l. 1870. neki dunajski draguljar, ki je vohal na svojem posestvu za srebrom — a je našel smaragd. Kakor večino takih bogatih rudnikov so tudi tega avstrijskega kupili in eksploatirali Angleži tja do svetovne vojne. Ko pa je zaplapolala l. 1914. po vsem svetu besneča furija človeške morije, so opustili delo v tem rudniku, ki se je tekom nekaj let skoro docela zasul. Sedaj pa je novim lastnikom teh zemljišč zopet prišlo na misel, da bi bilo dobro obnoviti dela v jamah smaragdov. Za to pa je potreben precejšen kapital, kakršnega posestniki ne premorejo. Sklenili so, da raje cel rudnik prodajo najboljšemu ponudniku in se bo v kratkem vršila tozadevna dražba. Težko če se ne bodo ponovno povrnili Angleži!

Romantičen samomor

Pri nas hodijo obupanci nad življenjem peš v Dravo, drugod so postali tudi v tem že modernejši. Te dni je izvršil na Danskem samomor neki vrtnar Kristjan Petersen s svojo 17letno zaročenko. Izposodil si je od prijatelja avtomobil, češ, da se odpelje na sprehod. Petersen je s svojo zaročenko vstopil in pognal avto s strahovito brzino z neke visoke obale — v morje. Vozilo je z obema obupancema zginilo mnogim očividcem izpred oči v globino morja. Na pomoč prihiteli potapljači so našli na dnu oba zaljubljenca objeta in mrtva v razbitem avtomobilu. Iz zapuščenih pisem so ugotovila oblastva, da sta šla zaročenca na oni svet, ker se nista mogla takoj poročiti, dekle pa je bilo tik pred porodom.

Sijajna služba policistov

Nikarte misliti, da bo govora o naših organih javne varnosti, ki so enako vsem ostalim državnim nastavljencem revni kot cerkvena miš. Gre marveč za ameriške policaje, v katerih vrsti so odkrili velik škandal. Kakor nedavno v Newyorku, o čemer smo poročali, so te dni tudi v Filadelfiji o priliki nekega procesa ugotovili, da policisti nekam čudno sumljivo bogatijo. Prva preiskava je dognala, da prejemajo policijski uradniki in poduradniki stalno mesečno plačo od tihotapcev, samo da jih ne ovirajo prehudo v uvažanju prepovedanega alkohola... Te ugotovitve so primorale prezidenta policije v Filadelfiji, da je zapovedal vsem svojim 4800 podrejenim organom, naj v najkrajšem roku navedejo, odkod imajo svoje prihranke v denarnih zavodih. Tu je prišlo na dan, da je šestorica policijskih uradnikov z razmeroma nizko plačo imelo v banki po 30.000 dolarjev in neki inspektor celo 75.000 dolarjev. Nobeden pa ni mogel navesti verjetnega poštenega dohodka svojih desettisočev. V bodoče bo moral vsak policist javiti točno, koliko ima gotovine, vrednostnih papirjev, obligacij, draguljev, hiš, avtomobilov itd. Ta velezanimiva preiskava se nadaljuje z največjo strogostjo. Podrejeni organi zatrjujejo, da sam mister prezident ni docela čist in nedolžen...

Clemenceau zopet v Parizu

Znani francoski državnik Clemenceau, nazvan vsled svoje izredne energije »tiger«, se je te dni iz svojega posestva v St. Vincentu, kjer je praznoval tudi 87. rojstni dan, zopet vrnil v Pariz, kjer namerava ostati čez zimo. Kakor se poroča, je izjavil vratarju hiše, kjer se je nastanil, sledeče: »Nisem še mrtev, prinesite mi moje spise.« Clemenceau je sicer res že nekoliko sključen in osiveli so mu popolnoma tudi že njegovi karakteristični brki in košate obrvi, sicer pa se počuti popolnoma zdravega in krepkega.

Tolažba.

Slavnemu Diderot-u je nekdo tožil, da mu je žena nezvesta.

»To je bolezen iz domišljije,« ga je tolažil Diderat. »Od te ljubezni le malokateri umrjejo, mnogi pa živijo.«

Na kmetih.

V nekem vaškem prenočišču pusti gost čevlje pred vrati. Naslednjega dne jih najde, blatne, kakršne je položil sinoči. Vpraša gostilničarja, kaj to pomeni: »Kaj mislite, čemu sem pustil čevlje zunaj?« — »Že sami smo si ubijali glavo. Potem pa si mislili, da gotovo zato, ker ste bili pijani...«

Kako živi Abd el Krim v prognanstvu

Egipčanski listi objavljajo zanimiva poročila o življenju Abdel Krima, junaškega bivšega voditelja maroškega plemena Kabilov, v prognanstvu. Kakor znano, je sedaj Abdel Krim, bi se je po svetovni vojni dve leti z menjajočo se srečo boril s Španci in Francozi v Maroku, dokler ni končno podlegel. v izgnanstvu na francoskem otoku La Reunionu pri Madagaskarju ob obali južne Afrike, ki ga sploh uporabljajo Francozi kot eksil za razne visoke eksotične osebnosti. Pred Abdel Krimom je živela tamkaj v prognanstvu tudi eksotična kraljica Ranavalna, ki so jo pozneje prepeljali v Alžir. Ujeti vodja Kabilov živi v gradiču podobni vili Morange, obdani krog in krog z velikim vrtom, polnim tropičnih rastlin in cvetlic.

Tu prebije Abdel Krim večji del dneva. Izprehaja se po vrtovih, seveda stalno pod nadzorstvom. Straža mu je neprestano za petami. Radi njegovega vitežkega vedenja mu je francoska vlada dovolila, da sme delati sedaj tudi izlete z avtomobilom po vsej okolici, seveda istotako v spremstvu francoskega častnika.

Njegov brat Si Mohamed, ki mu je stal ves čas vojne v Maroku zvesto ob strani, ga tudi sedaj ni zapustil in deli skupno ž njim težko usodo prognanstva. Sicer sta oba zdrava in sta dobila celo prirastek v rodbini: vsak po enega sinčka. Kljub temu pa prenaša Abdel Krim ujetništvo silno težko. Njegova duša hrepeni po svobodi in domovini. Sedaj piše Abdel Krim svoje spomine o vojni s Španci in Francozi. Knjiga bo izšla v več jezikih. Pred kratkim je poslal Abdel Krim maroškemu sultanu pismo, v katerem ga je prosil, naj posreduje pri francoski vladi, da bi mu zopet dovolila povratek v domovino. Toda maroški sultan ni smatral za vredno, da bi mu vsaj odgovoril na pismo. To je vplivalo na nekdaj mogočnega voditelja Kabilov porazno. Postal je od tedaj silno melanholičen in ni izključeno, da ga bodo končno lepega dne našli mrtvega sredi razkošnega grajskega vrta.

Skrivnosten umor

Življenje je in ostane pesnik največje fantazije. Še Edgar Poe, Conan Doyle in Edgar Wallace si ne bi mogli izmisliti tako strašne zgodbe kot se je dogodila v San Francisku. Ing. Eduard Basset je bil najden mrtev v stanovanju. Mož je bil star že nad 50 let in samec. Tudi družbe ni maral in po cele dneve je samotaril doma zaprt v svoji sobi. Stari sluga je bil edini človek, ki je z njim spregovoril kako besedo. Ta sluga je nekega dne, ko je prišel ob običajni uri, našel sobo svojega gospodarja zaklenjeno in na trkanje in klicanje ni dobil nobenega odgovora. Obrnil se je na policijo, ki je s silo odprla sobo. Samotar je ležal pod mizo — mrtev. Policijski zdravnik je truplo preiskal, našel ni nobene rane, pač pa je ugotovil znake zastrupljenja. Kdo je moža zastrupil in s čim? — Sam se ni, ker bi se morali najti v tem slučaju ostanki strupa ali vsaj kakšna posoda. Mož je bil v sobi zaklenjen po svoji navadi in ključ je ležal na mizici poleg vrat. Vrat ni nihče s silo odpiral in v sobi ni bilo sledov kakega nereda vsled prihode morilca in odpora ali strahu žrtve.

Ko so sobo v drugič in tretjič preiskali, so pa našli ob steni nasproti vrat prazen naboj, pripraven za kako pistolo. Naboj je bil pa posebne vrste in popolnoma prazen. Detektivom, ki so si čudni naboj natančno ogledovali, je postalo naenkrat — slabo. Enega so morali odpremiti takoj v bolnišnico. Mož je dejal, da ga je prijela slabost, ko je imel naboj blizu nosa. Naboj je bil napolnjen s strupenim plinom in morilec ga je moral izstreliliti skozi — ključavnico. Teorijo o strupenem strelu skozi ključavnico so imeli in iskati so začeli zločinca. Iz stanovanja ni manjkalo drugega kot nekaj starinskih dragocenosti. Eno od njih so našli pri nekem juvelirju in od tod je vodila sled tudi k možu, pri katerem so našli posebno pistolo s plinskimi naboji. Zločinec je neki D. C. Mayer. Umor je cinično priznal, razlogov pa noče razodeti.

Sport

MOLNP — službeno.

V nedeljo 28. tm. se odigrajo naslednje tekme: v Mariboru na igrišču ISSK Maribora ob 13.30 ISSK Maribor mlad.—SK Železničar mlad., ob 15. ISSK Maribor—SK Železničar. Službujoča odbornika gg. Nerat in Ilovar. — V Ptuju na igrišču SK Ptuja ob 15. SK Svoboda—SK Ptuj. Vstopnice za ptujsko tekmo priskrbi MO in izvrši kontrolo g. Mohorko. Moštvo Svobode odpotuje ob 13. z avtobusom z glavnega trga. — Klubi se opozarjajo ponovno, da se sme poslužiti avtobusa samo 15 oseb, in sicer 12 igralcev, spremljevalec, sodnik in službujoči odbornik. — Vse gornje tekme so prvenstvene.

Konstituiranje odbora JNS.

Na predvčerajšnji prvi seji jugosl. nogometne zveze so se konstituirali posamezni odbori in so bile določene funkcije. Zvezni kapetan je ostal tudi nadalje dr. Miško Pandaković, poslovnemu odboru predseduje g. Krčelić, kazenskemu dr. Pajnić, odboru za kaznovanje sodnikov dr. Ante Pandaković.

Državno prvenstvo v hazeni.

V nedeljo pričnejo tekme za državno prvenstvo v hazeni. Za slučaj, da bo verificirana nedeljska tekma Concordija—Ilirija 8:7, bodo tekmovale za državno prvenstvo družine ISSK Maribora, Akademski športski klub (Zagreb), Concordija (Zagreb) in Jugoslavija (Beograd). S tem, da se je Mariborčankam letos prvič posrečilo izvojevati si prvenstvo Slovenije, so se kvalificirale za končno tekmovanje za prvenstvo Jugoslavije. S kom bo igrala naša družina, še ni znano. Vsekakor smo prepričani, da bo naša sedmorica častno predstavljala mariborski sport.

Jubilejni pokal za slovanski turnir.

O priliki proslav desetletnice obstoja ČSR se bo vršil v soboto in nedeljo v Pragi slovanski nogometni turnir, na katerem sodelujejo Čehoslovaki, Poljaki in Jugosloveni. V soboto se srečajo: državna reprezentanca Jugoslavije z amaterji ČSR in poljska reprezentanca s profesijonali ČSR, v nedeljo pa bosta tekmi Poljska—ČSR (amaterji) in Jugoslavija—ČSR (prof.). — Češkoslovaška nogometna asocijacija pokloni dragocen jubilejni pokal onemu moštvu, ki premaga Čehoslovake. Upoštevali se bosta obe tekmi, proti amaterjem in profesijonalom ČSR. Če n. pr. podležejo naši praškim profesijonalom 1:3, a premagajo češke amaterje 3:0, dobi naše moštvo razpisani pokal. — Naši izgledi na uspeh so minimalni že pri srečanju z amaterji, kaj šele s profesijonali!

Lahkoatlet ne sme biti novinar!

Angleška asociacija atletov amaterjev je izdala za vse svoje člane občo prepoved, pisati za novine članke, poročila ali ocene. Angleži bodo predlagali v mednarodni lahkoatletski zvezi, da se uvede ta prepoved v lahkoatletskih zvezah vsega sveta...

Profesijonalizem v Rumuniji.

Bivši vodja Kinizsija dr. Lazar je te dni organiziral prvo profesijonalno moštvo Rumunije, s čimer je profesijonalizem v naši sosednji državi tudi službeno priznan.

Sokolstvo

Bratje in sestre!

JČ Liga in Češki klub v Mariboru priredita v soboto 27. tm. ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma proslavo 10letnice ČSR in 25 letnice Češkega kluba v Mariboru. Sokolsko društvo v Mariboru poziva vse svoje članstvo, da se te proslave v čimvečjem številu udeleži ter tako tudi javno manifestira svojo ljubezen do bratskega češkoslovaškega naroda in svoje svečano razpoloženje ob tem velikem prazniku. — Zdravo! — Odbor. —

Prispevajte za spomenik Kralju Petru v Mariboru

Prebivališče izobčencev

(Božva).

Celični krili samotnega zapora imata vsega 136 celic, ki so zgrajene ena poleg druge v dveh vzporednih vrstah in treh nadstropjih. Prvo nadstropje, oziroma visoko pritličje, ima širok kamenit hodnik, medtem ko v gornjih dveh nadstropjih omogočajo dohod k celicam viseči hodniki, ograjeni z železno ograjo. Prostor med temi hodniki je prazen, tako da je pogled iz tretjega nadstropja v drugo in v pritličje prost (panoptični sistem). Obcelična hodnika v nadstropjih sta na obeh koncih in na sredini spojena z mostovžem. V posamezna nadstropja vodijo kamenite stopnice. Celice so po 6 korakov dolge, 3 korake široke, a strop je kake 3 metre od tal. V ta prostor gre približno 28—30 m^3 zraka, ki prihaja skozi dobrega pol četv. metra veliko, zamreženo okno. Skupni zapor ima normalna, proporcijam stavbe primerna okna. Vendar pride v skupnem zaporu na vsakega kaznjenca pri omenjenem številu stanovalcev le 18—20 m^3 zraka. V kaznilnici je takorekoč tudi žrak razdeljen na — porcije...

Oprema zaporov je kaj preprosta. Najbolj je še podobna opremi vojašnic. »Spopolnjena« je le v toliko, da stoji v visoki sobi skupnega zapora v kotu blizu vrat nekak visok zaboj, v čigar notranjost se pride skozi vrata, ki pogrešajo napis »00«. Na zaklopnih posteljah leže slamnice, na slamnicah kaznjenci, kadar počivajo.

Tudi umivalne mize ne manjka. Obita je s pločevino, na sredi nekoliko usločena, da lažje odteka voda skozi v ta namen napravljeno luknjo. Nad to luknjo stoji na štirih nogah vodna posoda, iz katere mole ob straneh medene pipice. Štirje kaznenci se lahko umivajo hkratu. Drugi čakajo in z zmerjanjem, psovkami ali sirovimi šalami vzpodbujajo tovariše pri pipicah, naj pospešijo svoj posel. Snaženje teh prostorov opravljajo kaznencipometači ali hišni delavci, ki v znamenje svoje postrežniške službe nosijo bele predpasnike.

Samotna celica je za bivanje reda in miru vajenemu človeku veliko ugodnejša kot skupni zapori. V celici je jetnik v mnogih ozirih sam svoj gospodar; popolnoma neodvisen od nadležne družbe z vseh vetrov zbranih kaznjencev. V prostem času lahko nemoteno čita, se uči, piše, ali si kakorkoli preganja dolg čas, medtem ko se mora v skupnem zaporu vedno kolikor toliko prilagoditi splošnemu razpoloženju v sobi. Posebnežev ne trpe, jih zbadajo, smešijo in tako dolgo silijo vanje, da se vdajo. Kdor biva med volkovi, mora pač z njimi tuliti. V celici tega ni. Osamljen kaznjenec si sam vzdržuje red v svoji celici, kjer ima k steni pritrjeno priklopno železno posteljo s slamnico in dvema odejama, dalje pločevinast umivalnik, od katerega ga zjutraj noben ne goni in se lahko po mili volji umiva; nato lončen vrč za vodo, iz katerega pije sam, in lastno polico, kamor sme postaviti svoje borno imetje: leseno žlico, ščetko za zobe, milo, krtačo in kar mu je morda še dovoljeno. Ni se bati, da bi mu kaj zmanjkalo, medtem ko se v skupnem zaporu ne da zavarovati pred dolgoprstiči, dasi hišne tatove zelo zatirajo.

Dolga leta prežive kaznenci v celicah in enakomerno jim poteka bedno življenje, čigar enoličnost se nikoli ne spremeni. Redni dogodki, ki se pojavljajo v večjih razdobjih, so za osamljenca v samotnem zaporu nekaki časovni mejniki, ob katerih se zave, da njegova kazen vendarle poteka in da je vsak dan bliže osvoboditvi. Taki dogodki so n. pr. mesečni obiski višjega ravnatelja, ki hodi po celicah in povpršuje jetnike po željah in pritožbah; zdravnikovi obiski, ki nadzorujejo duševno zdravje osamljencev; nadučiteljevi in duhovnikovi, ki prihajata v celice in pozvedujeta, kako se obsojencem godi.

Prvo in drugo nadstropje nad osrednjim poslopjem, t. j. nad pisarnami, zavzemajo lepa cerkev, šola, knjižnica in skadišča za civilno ter državno obleko kaznencev. Levo krilo pročelne zgradbe tvorita hišna bolnica, ki lahko sprejme v oskrbo 55 bolnikov naenkrat, in kuhinja.

V desnem krilu je oddelek za mladoletne kaznence, ki ga pred njim ni bilo v vsej bivši državi. Ta oddelek ima lastno šolo, knjižnico in posebno nadzorstvo. Tudi po opremi se razlikuje od skupnega zapora za odrastle. V spalnicah so nameščene posebne kabine iz železne pločevine, katerih dolžina in višina merita po 2.1 m, a široke so 1.25 m. Te kabine se zapirajo z železnimi, paličastimi vrati, na katera so pritrjene močne ključavnice. Preko zaklenjenih vrat pride še ploščnat železen drog, skrbno zapahnjen. Strop teh kletk je iz trdne žične mreže. V tem ozkem prostoru stoji železna postelja, stol, mizica, polica za knjige in posteljna posoda. V velikih, svetlih spalnicah je nameščenih vsega 72 kabin, v vsaki spalnici 10—16. Čez dan se mude mladostni kaznenci ob prostem času v čitalnici, kjer izdelujejo šolske naloge, čitajo, itd.

(Dalje prihodnjič.)

Očetove stare hlače.

V šoli je razlagal učitelj o koristi domačih živali:

»No, Jurček, imenuj mi katero koristno žival!«

»Ovca.«

»Dobro si povedal. Povej mi še, zakaj je koristna?«

»Ker nam daje volno.«

»Kako se pa volna izdeluje?«

Jurček molči; v vidni zadregi je in dobri učitelj mu pomaga:

»No, iz česa pa je tvoja suknja, Jurček?«

»Iz tatekovih starih hlač« je bil Jurčkov odkritosrčen odgovor.

Tomaž pred sodiščem.

— Starost?
— Trideset let!
— Poklic?
— Trgovec!
— Samostojen?
— Ne! Poročen!

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Mlado dekle,
katero ima veselje do otrokov se išče k devet mesecev staremu fantu. Ponudbe na upravo lista z navedbo zahtevkov pod »Imam otroke rada«. 2038

Suha bukova drva,
premog, kolobarji in vsakovrsten rezan les najceneje pri Piščancu na Državni cesti. 1872

Velika izbira sukna
za moške in ženske plašče od Din 50.— naprej pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. XX

Velurje za damske plašče,
pliš, barbente, flanele kupite najceneje v manufakturni trgovini Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka ulica 5. 1991

Bučno olje,
sveže in prvovrstno. Tovarna bučnega olja, Maribor, Pod mostom 7, desni breg Drave. 2015

Oddam takoj
ali s 1. novembrom lepo solnčno sobo s posebnim vhodom v bližini parka mlademu, solidnemu gospodu ali dijaku. Naslov pove uprava lista. 1990

Hitro popravilo ur,
ceno in točno z 1—5 letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom! 1837

Važno za vse!
Popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, koles in motorjev. Emajliranje in poniklovanje. Shramba koles in motorjev čez zimo. Vse to izvršuje najkulantnejše in po brezkonkurenčnih cenah meh. delavnica in trgovina dvokoles, pisalnih in šivalnih strojev, Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. 1879

Baržun
v veliki izbiri že od Din 22.— naprej se dobi pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. U

Samo Din 26—28 plačate
za podplatanje ženskih čevljev in Din 32—38 za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova, ulica 14. 1898

Meblovano sobo
v pritličju s posebnim vhodom oddam takoj. — Gosposka ul. 46. 2037

Električne inštalacije
popravila, svetilke, likalnike, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Grozdje »Izabela«
na prodaj — kg 4 Din — Studenci, Slomškova ul. 17. 2030

Za žaganje drv
z motorno žago se priporoča
Karol Kresnik
Državna cesta št. 20

VINSKE SODE
polovnjake po 300 l statine do 800 l in razne druge velike vinske sode poceni na prodaj. Naslov pove uprava lista. 2023

Prva in najstarejša tovarna glasovirjev
A. Fiedler & Sohn
Graz, (Steiermark) Bismarckplatz Nr. 2
Najboljša izbira. Zastopstvo svetovnih tvrdk **Bösendorfer, Stingl-Original, Pallik, Nemetschke-pianini etc.** — Plačilne olajšave dajemo tudi za inozemstvo. 1987

Ceneno češko perje!
1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, napol-belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. Pošiljatve carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastonj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na **Benedikt Sachsel, Lobez št. 4, Plzna, Češkoslovaška.** — Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni. 1963

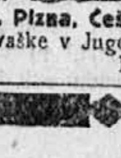

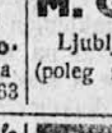

Suhe gobe
plačuje najvišje
M. Geršak & Co.
Ljubljana, Prečna ulica 4
(poleg mestne ljudske kopeli)
Telefon 2329 1912

VSI, KI SO SI ŽE IN VSI, KI SI ŠE NISO
ogledali bogate, izbirne zaloge
KRZNA
pri tvrdki
L. ORNIK, MARIBOR
KOROŠKA 9
naj se čim preje odločijo za nakup, kajti povpraševanje je veliko in najlepši komadi bodo kmalu razprodani. 1787

Modna trgovina
ANTON PAS
Maribor, Slovenska ul. 4
Potrebščine za krojače in šivilje

TAPETNIK
OSKAR WISTAN
Maribor, Koroščeva u. 4
se cenj. občinstvu najtopleje priporoča. - Izvršuje popravila tudi na domu.

Spomnite se CMD!

Vazelino
in kremo za čevlje, motvoz, vrvarske izdelke, pletenine, drobnarijo, parfumerije, papir in šolske potrebščine, baterije, žepne svetiljke itd.
Na debelo in drobno priporoča
DRAGO ROSINA, MARIBOR,
Vetrinjska ulica št. 26 2008

BOGOMIR DIVJAK
MARIBOR
Trgovina z dvokolesi in pnevmatiko. Istotam dobite tudi vse sestavne dele.

Glavno zastopstvo svetovnih koles
Waffenrad-Steyer

Mehanična delavnica z električnim pogonom za popravila dvokoles in motociklov. Lastna poniklovalnica, bakranje in emajliranje.

Trgovina: **Glavni trg 17** 1590
Delavnica: **Ključavničarska ul. št. 1**

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.